

ABBASI

✓ Kuran Muh. b. Ali

- Talas Savaşı (Seyfiah Dönemi)

ilk Abbasi Halifesi

Günlilerle-İslam Ordusu arasında.

- Çin Batı Türkistan rayalı sona erdi.
- Çin baskısından kurtuldu.
- Batı Türk. Türk nüfuzu sağlandı.
- Karlıklar kendi devl. kurdu.
- Karahanlı'nın kurulmasına zemin hazırladı.
- İslamiyet yayıldı.
- Semerkant'ta ilk kâğıt imal edildi.

- Baskent Kupe'den Hasmigeye oradan Embar'a taşındı.

Burada ilim, fikir, imarda gelişmedi. Sağlan temel-
lene oturtmakla meşguldü. Kardeşi Mansur başa geçti.

Cimri MANSUR (ed-Devanik metelik babası)

- Amcası Abdullah b. Ali'yi öldürdü.
- Ebu Muslim el-Horasanî'yi öldürdü (en iyi adamı)
- Horasanî ölünce birtakım isyanlar çıktı.
- Şii isyanları (Alioğulları) Nefsüzzekiye ve

- Dış politikada tek başarısı TABERİSTAN

* Tercüme faaliyetleri: (Aklın nakli çok alim fethi.

* Bağdat - Hasmige - Repika şehitlerini kurdu.

* Suğur - Arasım bölgelerine Türk askeri istihdam edildi.

* Bağdat obine şekli kurdu ilk medinetül medevvne

(Yükseliş)

- Devlet
- Aynı zaman
- İlmî ve
- Asabi
- Şii is
- Fazl
- yenile He
- Sağladı.
- namadı. il
- oldu. Cho
- nın tem
- Bunda
- müstakil,
- Bunu pek
- Berm
- Abbasi
- teye kav
- Capar bi
- ve karde
- itar
- ele geçir
- Devlet
- Eğlen
- Karde
- Vezir
- etkisi
- Me'm

★ Bağdat - Harun'un
★ Suğur - Arasım bölgelerine Türk askeri istihdam
edildi. ★ Bağdat daire şek. kurdu medinetül medevvne ilk

Cömet/İlimi ^{oğlu} MEHDİ (Normalleşme)

— Mehdi deyince Mahkeme aklına gelsin.

Divanüz - Zimam (Devlet malıyesi)

Divanüz - Zenzadika (Zindıklar) itararı helal sayın, dalgı geçen

— Mukanna (Peveli) isyanı (Abbasani Hukuk oldu dediler) Tanrı

— Abd. b. Mervan isyanı (Emevi)

— Harici isyanı var. Aliğulları için isyanı yok. arası iyi.

— Bizans (Anadolu) 'a seferler düz. Halk çok sevdi.

HÂDİ İLE L-HAK (MUSA) (Anasıyla mücadele)

— Kervan konaklama, posta, canî inşaat ve tamir

— İste siyasi birlik, dışta ise kapanıklıktan kurtuldu

— Müsadere malları (mansurun zengihlerden aldığı) iade edildi.

HÂDİ İLE L-HAK (MUSA) Dönemi

Anasıyla mücadele etmiş.

Mansur oğlu Mehdi'den sonra yegeni ba başa geçsin dedi. Mehdi de oğulları Harun ve Hâdi olun dedi. İsa vazgeçirildi. Hâdi geçti.

— Ali evlâdı Hüseyin b. Ali b. Abd. üyan etti.

Muh. b. Süleyman Mekke - Medine arası Fah' ta isyanı bastırdı. FAH SAVAŞI (İkinci Kerbela) Şiilerin

— Zindık ve Haricilerle mücadele

— Yerine Kardeşi Harun değil oğlu Caper olsun istedi. Harun u hapse attırdı. Anası Hayzuran Hâdiyi öldürttü. Kardeşi Harun başa geçti.

Süleyman önce Melikşah'ın iznik i bırakması
si ailevi husumeti gösterir. Bizans'taki taht kavgası
arı Türklerin yayılmasını sağladı. Süleyman
yeri fethetmişti. Bizans Imp. Süleyman ile
anlaşma yaptı. Süleyman'a önemli miktarda
vergi verecek, Türkleri boğazlardan, hudut
olarak çizilen Drakon Suyuna kadar ilerleyecek-
lerdi. Süleyman Anadolu'ya hakim oldu (1081) ★
Melikşah döneminde Süleyman'ın Tutuş'a
garpışmasında - Suriye Türkmenleri sağ de-
gisterip Tutuş'a geçti. Artuk Bey de
Tutuş'u destekleyince Süleyman'ın soru
kacınılmaz oldu.

Ebu'l Kasım ve İznik Devleti =

Süleymanşah'ın Antakya seferine çıkarken
yerine baskından olarak bıraktığı Ebu'l Kasım
bu devlete sahip çıkmış. İznik tahtına çıkarak
sultan ünvanı almış kardeşini Kayseriye vali
tayin etmiş.

Gaka ve Tanrı-Bermiş

III. donanmalı beylik. Gaka, İznik'te
çatışmış ama Haçlıya değil Bizans'a teslim
etmiş.

★ Emir Gazi öldükten sonra Sultan Mesud
zamanında Türkler Anadolu'ya sağlam bir
şekilde yerleştiler. Anadolu'da ilk Selçuklu
parası, Sultan Mesud tarafından bastırılmıştır.

MUHAMMED TAPAR (Kardesi)

- Bağdatı ele geçirdi. Musul-Harran emir-
leri Tapar'a karşı I. Kılıcarstan'dan yardım
istedi. Tapar Kılıcarstanı öldürdü. Tapar,
Suriye'de Haşimîlerle mücadelede başarılı
olamadı. Sebebi: - Selâuklular arasındaki anlaş-
mazlık ve bazı kumandanların Haşimîlerle anlaş-
ması. Batınîlerle mücadele ederken ölmüş.

★ SENCER ★ (SON)

Büyük Selâukluların son hükümdarı. Oğlu yoktu.
Tapar'ın oğlu Mahmud'u başa geçirdi. Batıyı
ona verdi. Böylece Irak Selâukluları temeli Sencer
atıldı. Mahmud'dan sonra kim başa geçse öldür-
ülür. 3 kere Harezm seferine çıktı. Karahanlı, Sencer
den; Karluklar, Karahıtay'dan yardım istedi.
Sencer-Karahıtay karşılaştı KATVAN'da.
Sencer mağlup olup, Maveraünnehir putperestlere
kaldı. Harzemşah Atsız isyan etti. Baskent
Merv'i aldı. Sencer soldandı. Atsız özer diledi.
Maveraünnehirdeki Oğuz kütlesi Horasana geçince
Sencer soldandı. Oğuzlar karşısında mağlup oldu.
Sonra öldü. Yaşlandı.

HAREZMŞAHLAR

Belli başlı hanedanları =

- 1) Afrîzîoğulları (İslamdan önce)
- 2) Me'mun oğulları (İslami dönem)
- 3) Altıntaş oğulları

4) Anushtigin oğulları (Son Harzemşah) ★

Son Harzemşah hangi soydan gelir? Anushtigin
Anushtigin = Melikşahın İbrîkîni basıymış.
Harezm'in valisiymiş. Anushtigin'in oğlu
Kutbuddin Harzemşahi kurmuş. Anushtigin,
Oğuzların beğdili boyuna mensup Türk'tür.

KUTBUDDİN MUHAMMED

- Harezm

İnalık ta
malanınca
öldürülmesi
MOĞOL D
Orta Asya

Oğlu C

Moğollar da
Hindistan'a
İspahan, İr
ele geçirdi
elindeki A
edip ele ge
laşması
Celaleddin
sıyla herse
uzakta öld

ANADOLU
DEVLETLERİ

Süleyman

Melikşah'ın e
cünce Alpasl
başladı. Ku
ya yönele
aldı Anadolu
Süleyman öl
si ailevi husum
ları Türklerin
her yeri fethet

anlaşma yapı
vergi verecek
olarak çizilen
lerdi. Süleyman
Melikşah dön
garpışmasında
göstirip Tutuş

Böylece Tuğrul Sünnî İslam dünyasına girdi. (1055) ve (1058) 'de Bağdat'a ilk kere girdi. Onun halifesi (Doğunun ve Batının Hükümdarı) ve (Rükne'd-din) lakabını verdi. İslam aleminin siyasi hakimiyeti halife eliyle roman Tuğrul Bey'e geçti. Tuğrul'dan sonra kardaşı Çağrı'nın oğlu Süleyman veliahttı. Ama Alparslan onu alt etti. Dikkat Tuğrul'dan sonra Alparslan değil Süleyman geçti.

*** ALPARSLAN (1064-1072)

Tuğrul'un yeğeni Süleyman, alt edip (kardesi) başa geçti. Nizamü'l-Mülk'ü vezirliğe getirdi. Azerbaycan - Kafkas'da başarılı oldu. Ani fethedildi. Türkistan'a girdi. Tiflis'i fethetti.

(1071) Malazgirt Meydan Muharebesi

Bizans İmp. Diogenes ilk Anadolu seferine çıktı. (Türklerin gelmesine rahatsız oldu) Başarılı olmadı. Frank, Slav, Greek, Bulgar, birçok devletle birleşip paralı Türk askerleriyle İstanbul'a hareket etti. Alparslan Cuma hutbe sihde dua ettirdi. Geri çekilme taktiğiyle Bizans'ı mağlup etti. (1071) Ebedi olarak Anadolu Türk ve Müslüman ülkesi oldu. Antlaşma =

- 1) imparator 15 milyon altın, her yıl 360 altın verecek.
- 2) Müsl. esirler bırakılacak
- 3) Greek olursa Bizans asker verecek
- 4) Antakya, Menbik, Urfa, Malazgirt ~~Malazgirt~~ verilecek
- 5) imp. kızını Melikşaha verecek

Bu antlaşma Diogenes'in öldürülmesiyle uygulanmadı. Tekrar atkinlar düzenlendi. Bizans da Haçlı hazırlığı yapmaya başladı.

Ebedi Türk-İslam yurdu olan yerler: Selduklular, Danışmend, Demleçoğulları, Sökmenler, Yinaloğulları, Cubukoğulları, Artuk.

Oğlu MELİK SHAH Parlak Dönem

Alparslan'ın oğludur. Kutalmışoğlu Süleyman

Me'mun oğulları (İslami dönem)

Altuntaş oğulları

Anushtigin oğulları (San Harzemşah) ★

San Harzemşah hangi soydan gelir? Anushtigin
Anushtigin = Meliksahın ibrikai basıymış.
Harzem'in valisiymiş, Anushtigin'in oğlu
Kutbuddin Harzemşahi kurmuş. Anushtigin,
Oğuzların beğdili boyuna mensup Türk'tür.

KUTBUDDİN MUHAMMED

- Harzem bölgesine ilk fiilen giden kişidir.
Sağlam bir zemin hazırlamış, Ölmüş.

Oğlu ATSIZ

Atsız, Sencer'in ~~baş~~ başsehri Merv'e
yürümüş. Almış. Sencer toplanmış üstüne
yürümüş. Atsızın ömrü Sencere özer
dilemekle geçmiş. Öldü.

Oğlu İLARSLAN

Sencer ölünce bağımsız hükümdar olmuş.
Ancak bir türlü Karahitaylara vergi vermek-
ten kurtulamamış. Bunlarla mücadele etmiş.
Ölmüş.

(SULTAN) ALÂEDDİN TEKİŞ

- İlk sultan ünvanını Harzemşah'da kullanan
kişi. III. Tuğrul'u öldürünce bu ünvanı almış.

ALÂEDDİN MUHAMMED

- Gurlularla mücadele etmiş.
- Karahitayları maverâünnehir'den silince
moğollarla karşı karşıya kalmış. Otrar Valisi

İnalçık tarafından bir Moğol kervanı yağ-
malanınca ve 1 kişi kalana kadar tüccarların
öldürülmesiyle Moğollarla ilişkiler bozulmuş.
MOĞOL DEVLETİNİN kuruluşunun sebebidir.
Orta Asya'da Moğol istilası başladı.

Oğlu CELÂLEDDİN HAREZMİ

Moğollardan kaçmış önce Gazneye sonra
Hindistana (3 yıl kaldı), Kirman'a, Fars'a,
İspahan, Irak'a kaçı. En son Tebriz'i
ele geçirdi kurgan kurdu. Eyyûbîlerin
elindeki Ahlât'ı (İslamın kubbesi) tahrip
edip ele geçirdi. Eyyûbî-Türkiye Savaşı karşı-
laşması ~~bu~~ YASSI GEMEN savaşında
Celaleddin yenildi. Üst üste Moğol istila-
sıyla her şeyini kaybetti. Harezm'de çok
uzakta öldü. Devlet sona erdi.

ANADOLU'DA KURULAN TÜRK-İSLAM DEVLETLERİ

Süleyman Şah'ın Sahneye Çıkışı

Melikşah'ın en iyi adamı Artuk Bey İran'a dö-
nüncü Alpaslan ve Melikşah'a karşı isyanlar
başladı. Kutalmışoğlu Süleyman Şah Anadolu-
ya yöneldi. Konya'dan İznik'e kadar her yeri
aldı. Anadolu'ya büyük bir göç ve akın başladı.
Süleyman önce Melikşah İznik'i boş bırakma-
sı ailevi husumeti gösterir. Bizans'taki taht kavgası
Türklerin yayılmasını sağladı. Süleyman
her yeri fethetmişti. Bizans İmp. Süleyman ile
anlaşma yaptı. Süleyman'a önemli miktarda
vergi verecek, Türkleri boğazlardan, hudut
olarak çizilen Drakon suyu'na kadar çekilecek-
lerdi. Süleyman Anadolu'ya hakim oldu (1081).
Melikşah döneminde Süleyman'ın Tutuş'a
garpışmasında - Suriye Türkmenleri sağ de-
gisterip Tutuş'a geçti. Artuk Bey de
Tutuş'u destekleyince Süleyman'ın sonu
kainatılmaz oldu.

Ebedi Türk - İslam yurdu -
Saitluklular, Danismend, Demlegoğulları,
Sökmenler, Yinaloğulları, Cubukoğulları, Artuk

Oğlu MELİK ŞAH Parlak Dönem

Alparslan'ın oğludur. Kutalmışoğlu Süleymanşah
Bizans'taki taht kavgasından fırsatla iznini ele
geçirdi. Türkiye Selçuklu Devleti'nin temelleri
atıldı. Melikşah, kardeşi Tutuş'u Suriye'ye
gönderdi. Suriye Selçuklu Devleti'ni kurdu.
(Batınlık) Hasan Sabbah bu dönemde ortaya çıkmış,
Kafkaslara ilk seferini yapmış, Savtegin'i idare
etmiş. Kafkasa 3 sefer yapmış.

Melikşah - Tutuş - Tekiş kardeşler
Melikşah - Tekişle, Tutuş - Süleyman'la mücadele
etmiş. Orta Asya'da Selçuklu sınırı Ah Sedin'e ulaştı.
Hicaz - Yemen - Aden'i Türk hakimiyetine aldı.
Sii Karmatileri yenerek Doğu Arabistan'ı
Selçuklu'ya bağlamış. Melikşah zehirlenerek öldü.

Oğlu BERK YARUK Berkjaruk
Melikşah'ın eşi Terken 4 yaşındaki Mahmud'u
tahta geçirdi. Duraklama dönemine girdi. Saray
Mahmud - Berkjaruk - Muh. - Sencer başa geçti.
Tutuş da başa geçmek istedi. Mahmud hastalandı
ölmüş. Tutuş - Berkjaruk Savaşmış. Tutuş ölmüş.
Batıniler hareketlendi. I. Haçlı Ordusu hazırlandı.
Bunlar taht kavgasındayken Haçlı iznini, Antakya,
Urfa, Kudüs, Trablus'ta kontrol kurdular.
Kardeşi Muh. Tapar ayaklandı 5 kere çarpıştı. En
son antakyalı'ya beldeleri Selçuklu duraklamaya gitti.

SULTAN MESUD

★ Gazneli Mahmut ^{küçük oğlu} Muhammed'i geirmisti ama Mesud ^{kardesi} onu alt etti tahta geçti. Babası gibi idi değil. Selçuklular, yurt edinmek amacıyla Gaznelilerin elindeki Horasan'a girdiler. Merv, Serahs, Ferâne'ye yerleştiler. İki kere sarastılar. İkisini de sekuklu kazandı. Nisabur'da hutbe Tuğrul adına okundu. En son 1040 Dandanakan'da savaş oldu ve Selçukluların devlet oldu. Mesut tahttan indirildi. Tekrar küçük kardeşi Muhammed başa geçti. Mesud öldü. Gaznelilerle Selçuklu barış imzaladı. Gaznelilerin son sultanı Hüsner Melik'tir. Gurlular Gazney'i aldı. Böylece devlet sona erdi. Gurlular yıkıldı. Kadil Kudat ve Divan-ı Mezalim vardı.

BÜYÜK SELÇUKLULAR (1040)

- Dandanakan ıla Horasan'da kuruldu
- Klinik boyuna mensuplar (Oğuzların) komutan
- Oğuz Yabgu Devletinde yüksek merkeze sahip olan Dokak ölünce yerine oğlu Sekuk geçti. Yabguyla ters düşüp Yabguya bağlı Cend şehrine indi. Zor darlığı otlak yetersizliğinden dolayı. Cend'e gelmesi dönemin başlangıcı oldu. Yabguya vergiyi reddetti. Komşuları Samani, Karahanlı, Gazneliydi. Büyüünce Maveraünnehine inip Karahanlıyla karşılaştılar. Selçuklu torunları Tuğrul ve Çağrı genişletiyor. Tuğrul göle Çağrı Anadolu'ya geliyor. Selçukluların Anadolu'ya yığılması ilk sefer (kayıp amaçlı). ★ Gaznelilerle mücadele, 1) Nesa 2) Serahs 3) Dandanakan. Şuana da yeniyor. Dandanakanla müstakil oluyor (1040) Dandanakan'dan önce Tuğrul vardı.

TUĞRUL BEY (1040-1063)

- Sınırları genişletmiş. Türkmen aklanlarını Anadolu'ya yönlendirmiş. Türk yurdu olmasına katkı sağlamış.
- PASINLER'de Bizansla karşılaştılar. (1048) Bizansla sürekli atakların başlangıcıdır. Abbasiler Sii-Bavezhi'den kurtulmak için Tuğrulu Bağdata çağırdı. Başarılı oldu.

sinde dua et
mağlup etti
ve müslüman
1) imparator
verecek. 2
olursa Bizan
Urfa, Mahza
kızını Mel
Bu anlama
madı. Tekr
Haglı harz
Ebedi Tür
Selçuklular
Sökmenler, 5

Oğlu
Alparslanın
Bizans'taki
geçirdi. Tü
atıldı. Mel
ye gönderdi
(Batınilik)
Hasan Sabb
Kafkaslar
etmiş. Kaf
Melik sah
Melikşah-Ta
etmiş.
Orta Asya
Hicaz - Yer
Sii Karmati
Selçuklu'ya

Oğlu
Melikşahın esi
tahta geçirdi
Mahmud - Ber
Tutus da ka
ölmüş. Tutus -
Batıniler hare
dı. Bunlar taht
Urfa, Kudüs, T
Kardesi Muh. Tap
son an kstilonik

değiştirmiş. Bundan sonra ilk başta Türk devleti olmuşlar. Moğollar ve Ruslar yıktı. Özellikleri = Feodal bir idare tarzıydı. ^{Hazarlar yıkılınca müstakil han olmuş.} verimli iklimden dolayı ticaret ve çiftçilikte ilerlemişler. Türk-İslam kültürünün temsilcileridir.

Ribatlar
manas Dest
medrese - hastane

KARAHANLILAR (840)

Kutadgu Bilig
Nizamiye med.

- İkinci Türk devleti. Uygul - Yagma - Karluk Türkleri kurmuş.

- Diğer isimleri = el-Hâkâniye / el-Hânîye / Ali / Afrasyab

- Gaznelilerle mücadele etmiş.

* İlk hük. Bilge Kül Kadir Han. Resmen kurulmuş.

* İlk müslüman hükümdarı Satuk (Abdülkerim) Han. ~~Hazarlar yıkıldıktan sonra müstakil han olmuş.~~

- Satuktan sonra Baytas Arslan Han (Süleyman) Karahanlıyı İslâm dairesi içine sokan şahıs *

- Batı tarafını Kilis Buğra Han Harun yönetiyordu. Maveraünnehiri ilk fetheden hükümdardır. *

- Ebu Nasr Ahmed b. Ali (Togan Han) Abbasi halife-sini ilk tanıyan kişi. Maveraünnehiri tanıtırmış.

- En son Yusuf Kadir Han'ın ölümüyle Karahanlı doğu - batı diye ikiye ayrıldı.

Batı Karahanlı = İbrahim b. Nasr (Büyük Tamgacı) Han hakim olmuş. Tamgac dirhemlerini bastırmış.

Katran bozgunuyla Karahitayların (Putperest - Moğol) idaresine girdi. Son hükümdarı Osman Han. ^{Karısını} Harzemşahlar son vermiş.

Doğu Karahan = İç karışıklıklardan dolayı Karahitaylarca yordum istiyorlar. Karahitaylar da baskını yapıyor.

ALPTEĞİN // GAZNELİLER / SEBÜĞTEKİN

- Horasan'da kuruldu. Devletin temelini Alptekin attı. kurdu. Hanedanı Sebügtekin kurdu. **Hindistan seferlerini ilk başlatan Sebügtekin.** Alptekin (Hâcibü'l Hüccâb = Hassa Asker Kom.) yerine oğlu Ebu İshâk İbrahim geçti. Levikler baş kaldırdı. Samani yardım etti. **Samanilere bağlandı.** Ebu İshâk'ın oğlu yoldu. Yerine kölesi **Bilgetegin (Alptekin'in kölesi)** hük. oldu. 11 yıl. Sonra diğer kölesi **Börttegin** geçti. kötü idare etti. diğer kölesi **Sebügtekin** başa getirildi. Samanileri tanımaya devam etti. **İlk Hindistan seferlerini başlattı.** Yerine oğlu **Gazneli Mahmut** geçti.

SULTAN GAZNELİ MAHMUT

- İslam devletleri arasında **Sultan Ümmânî**, kulanan ilk kişidir. Hıta yenilgi almamış.
- Hindistana 17 sefer yapmış. 16. sı en meşhuru = **Sumnat şehri** ele geçirildi. Sivraya ait put 4 parçaya bölündü. Gazneye götürüldü. Altından put. bir parçası tepelensin diye Gazne canisinin girişine gitti. Put kırarak lakabını kazanmış. Yerine oğlu **Sultan Mesud** geçti.

SULTAN MESUD

★ **Gazneli Mahmut küçük oğlu Muhammedi** ^{kardesi} **geçirmisti** ama **Mesud** onu **alt etti** tahta geçti. Babası gibi değildi. **Selçuklular**, yurt edinmek amacıyla **Gaznelilerin** elindeki **Horasana girdiler.** **Merv, Serahs, Ferâneye yerletiler.** ★ **iki kere savaştılar.** İkisini de **Selçuklu** kazandı. **Nisabur'da** hutbe **Tuğrul** adına okundu. En son **1040 Dandanakan'da** savaş oldu ve **Selçuklu** müstakil devlet oldu. **Mesud** tahttan indirildi. **tekrar küçük** **kardesi Muhammed** başa geçti. **Mesud** öldü. **Gaznelilerle Selçuklu** barış imzaladı. **Gaznelilerin son sultanı Hüsnü Melik** tir. **Gurlular** **Gazneyi** aldı. Böylece devlet sona erdi. **Gurlular** yıkıldı. **Kadil** **Kudat** ve **Divan-ı Mezalim** vardı.

BÜYÜK SELÇUKLULAR (1040)

Böylece **Tuğrul** (1055) ve **Alparslan** (1071) **Oran** halifesi ve **(Rükne'd-din** **siyas** **ha** **Tuğrul** **Bey** **le** **Cağrının** **oğ** **Alparslan** **o** **Sonra** **Alpars**

*** **A**
Tuğrul **'un** **y** **baş** **a** **ge** **sti.** **A** **ge** **tir** **di.** **Azer** **h** **Ani** **peth** **edil** **peth** **etti.**

(1071) **Malazgirt**
Bizans **İmp.** **D.** **çık** **tı.** (Türklerin **Bazı** **ollı** **olamad** **bir** **çok** **devletle** **İstan** **bula** **hare** **sinde** **dua** **ettir** **di.** **G** **mağ** **lup** **etti.** (1071 **ve** **müsl** **man** **ülke** **1)** **im** **pa** **ra** **tor** **15** **verecek.** **2)** **mü** **olursa** **Bizans** **ask** **Unfa,** **Mah** **z** **girt** **fa** **kızı** **nı** **Melik** **şah** **Bu** **anla** **şma** **Diog** **ma** **di.** **Tek** **rar** **ak** **Ha** **glı** **haz** **ırlığı** **Ebedi** **Türk-** **İs** **Sel** **çuk** **lu** **lar,** **Da** **Sök** **men** **ler,** **Yı** **na** **la**

Oğ **lu** **M**
Alpars **lanın** **oğ** **lu** **Bizans** **taki** **taht** **ke**

İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

Göker

İDİL BULGARLIĞI

— İlk bağımsız Türk Devleti dir.

Bulgurlar Türk asıllıdır.

Büyük Bulgarı / Tuna Bulgar / İdil Bulgar

Büyük Bulgarı = Göktürkler fetret devrine girince Bulgarlar bağımsızlıklarını ilan etti.

★ Kafkasların Kuzeyi ve Azak Denizi havâlisinde dir.

Tuna Bulgarları = Dünyada Slavlarla ilişki

kuran merkezi teşkilata sahip ilk devlet.

Emevîye karşı anlaşma yapıp Bizansla İstanbulu sarırdı. Kurum Han zamanı zirveye ulaştı. Boris Han'ın Ortodoksluğu resmen kabulüyle Hristiyan oldu. Basilyus döneminde Tamamen Türk millî kimliğini yitirdi. (864)

İdil Bulgarları = Kobra'nın oğlu Kotrag yönetti. minde kuzeye çekilen Oğuzların oluşturduğu Bulgar kitleleri İdil ve Kama nehrinin birleştiği bölgeye çekildiler. Süratle Türkleştiren İdil Bulgarı kurdular. Hazarlara bağılı. (yalnızca vergi veriyormuş) ★ Coğrafi konumu sebebiyle ticarete önem vermiş. Ticari ilişkilerle İslamiyetin yayılması sonucu çıkmış. Bulgar Hanı Almış (İslamiyeti almış) Bağdata Abbasi Halifesi Muktedir Billaha elai göndermiş dini öğrenmek için muallim istemiş. Elciler arasında İbn Fadlan ★ seyahatte tuttu notlar çok önemli.

Almış Han adını Emir Câfer b. Abdullah diye değiştirmiş. Bundan sonra ilk bağımsız Türk devleti olmuşlar. Moğollar ve Ruslar yıktı.

Özellikleri = Feodal bir idare tarzıydı. ^{Hazarlar yıkılınca müstakil han olmuş.} verimli iklimden dolayı ticaret ve çiftçilikte ilerlemişler. ★ Türk-İslam kültürüne temsilcileridir.

Ribatlar
moske
medrese = hastane

KARAHANLILAR (840)

— İkinci Türk devleti. Cürcil - Maama - Kaskul.

(868 - 905) Halkı
Türk
TOLUNOĞLU değil

Mısır + Suriye 'de kuruldu -

Kurucusu Ahmed b Tokin
Bağımsız yönetimin
femellerini attı.

- 'Mısır' a atandı.
onun idaresindeydi.
(Sadece hutbede halife
nin adı anılır, sükke de ismi
olur, belirlemez) mülkleri para
başına 'a giderdi.)

- meşefleri ti kalen. Gelenleri misir kalena dağılır.

- ilk müstakil devlet yapısı mavi

Oğulları Humareveysh -
Ceys - Harun yönett.
Başaramadı. Abbasi gıkt.

(890 - 929)
SACOGU Affin
leur du

Azerbaycan'da kuruldu.

Ebu's Sac'ın oğlu
muhammed el Afrin
Sarıgözü kardeş. ^{kurdu}
Ebu'l Kasım Yusuf

Ermenilerle mücadele
(Simbat)

Kasım Süleyman adında
gümüş di-hem bastırıyor
- Kendiliğinden
yıkılıyor.

Afşin'in oğlu
Ebu'l Müsafir Feth
ölmesiyle sona
eriyor.

(935-969)

THSIDLER

Misir + Surige 'de
kuruldu

Muh. b. Toğra kudu
Senra çocukları
adına Köle Kafir

— Halife Razi Toğatan
çok memnundur oğ
İhsid unvanı verir.

- Kaşur ;
Hamdani, Karpasi, Sider
Fatimilerle m. c. etmiş.

İhsidler sünatı oldıgın
den fatimilerle mü. etmiz.

Fatimeler ortadan kaldırılsın.

İrk olarak yabancı bir ülkede
kuvvetli bir ~~ulus~~ Türk
valinin devlet kurması
önemlidir.

ABBAŞİ'DE TÜRK NALİLERİNİN
KULUĞU DEVLETİ (Yarışma)

(Sekizli) MUTASIM (Elinde kula)

- Menunun başlatıldığı mihneyi devam ettirdi.
- Anı iyi adamı Afsin, Babek isyanını bastırıp, öldürdü. İst'dan sonra ikinci büyük şehir Ameriye'yi Afsin ve Mutasim fethetti. (Fethu'l-Futuh). Devlet adamları Afsin'i kuskandı. Tahrik ve iftiharla hapiste öldü.
- Boğa el-kebir de askeri başarıları yüksek.
- Samarra şehri kurdun (Bağdatla uyum sağlayamadı)
- Müsemmen (sekizli) lakabı.
- (Hürremiye hareketi Ebu Muslim Horozmi ile ilgili olduğunu unutmaz) Hürremiye katılanlar isyan çıkarmış.
- Afsin'in karısı Mengü Cür isyan etti. Boğa Kebir bastırdu. Doğru

Kültürlü VÂSİK BILLAH (Küçük Me'mun)

- Mihneyi devam ettirmiş.
- Bu dönemde Eşnas ve hak Türk kumandanları idarede etkin olmuş. Doğu hak'ın Batı Eşnas'ındı. Alioğulları isyan etmiyor.

(Kardeşi) MÜTEVEKKİL

- Mihne olayını kaldırıyor.
- Abbasinin kurulduğu zaman.
- Başkent Samarra'dı.

ABBASI'DE TÜRK VALİLERİNİN KURDUĞU DEVLETLER (Yarı bağımsız)

İst'da Eşnas kumandanları Kafur, Töğatahan, Ali, Orta, Vermiş, Hi, Sadık, İzzet, Etmiz, Oğuz, Müc. Etmiz, Balduz, Bircel, Etmiz, Türk, Me'mun.

Ailker

— 111

Bulgar

Büyük

Büyük

girişce

Kafkas

dir.

Tuna

Kuran

Emariye

Kurum H

Ortodoks

Basilys d

yitirdi.

İdil Bulgar

minde kuz

kitleler

aktı/diler

dular. Ha

veriyormuş

denem ver

si sonucu

Bağdata A

dini öğren

ibn Fadl

Almış Han

değiştirmiş

devleti

özellikle

ele geçirdi. Endülüs Emiri hük. 1. a su saati gändedi.
- Devlet'in parçalanma süreci fiilen başlıyor.

Doğru Arap EMIN (Anası Arap - babası Arap)
Hasimî olan tek Abbasi Halifesi

- Eğlence adamı. (Araplar eğlenceye düşkündü.)
- Kardeşi Memun la mücadeleyle geçmiş.
- Veziri Fazl b. Rebî (Arap zihniyeti) etkisinde çok kalmış.

- Memun'un veziride Fazl b. Sehl (Fars zihniyeti)
Memun → Fazl b. Sehl → Fars (Eski zerdüş sonradan müslüman)
Emin → Fazl b. Rebî → Arap

- Bu dönemde Fars - Arap mücadelesi aklına gelsin.
- Memun'un komutanı Hersene b. Ageri, Bağdatı kuşattı Emin'i öldürdü.

(Alim) MEMUN Mutezile Mihne

- Fazl b. Sehl'den çok etkilenmiş, Horasıymış.
- Bağdatlılar buna çok tepki göstermiş. Sehl
hep bunu saklamış. Tabataba isyanı (Alioğulları)
- Memun vefatı olarak İmam Ali-er-Rıza'yı belirledi. İlk defa haneden dışı biri oldu.

Abbasi geleneği bozuldu. Karşı çıkışlarla
Bağdat ve Merv'de iki halife ort. çıktı.
Bunun müsebbibi olarak Sehl öldürüldü.

Ali Rıza da öldü. Memun Bağdata gitti isyan durdu. (Bastırılmayan iki isyan Babek - Zut)

BABEK İSYANI = Bu dönemde başlıyor, bitmiyor.
Horasanın ölümünden intikam için isyanlar var. Hürre-
Eski İranın sapık dinlerini devam ettirmek istemeleri
Babek, iki halife ort. çıkmasını fırsat bilip Azerbay

can'da isyan başlattı. Memun, Bizen siperleriyle uğraşıyordu. Ünalığı baş buldu. Bu isyanı Mutasim

zamanı Afsin bastırıyor (Bebek beze sarıldı, Afsin bebe-
gi bezden çıkardı. Bebek Anadolu'ya kaçtı.)

- ZUTLARIN İSYANI = Basra Körfezi kıyılarında.
Yol kesip ifesatlik yapıp ızdır verirdi. Mutasim zamanı
bastırıldı. Mihne'yi başlattı. Terceme faal.

(Yükseliş) HARUN RÂSİ (Binbirgece)

- Devlet sınırlarının en geniş zamanı.

Aynı zamanda ilk kopmaların olduğu zaman

- İlmi ve iktisadi zirve yaşandı.

- Asabiyyet (kabile) kavgaları

- Şii isyanları, Cezire isyanı, Kuzey ^{Afrika'da} isyan

- Fazl b. Ravh vali olunca halk asiler öldürdü
yenine Hersene b. Azen vali oldu. Sükûneti
sağladı. Gidince Muh. b. Mukatil vali oldu. Basa-
ranadı. İbrahim b. Ağleb geniş yetkilerle vali
oldu. (40 bin dinar az vergi ödedi) Ağlebîler hanedan-
ının temelleri atıldı.

- Bundan sonra benim oğullarını vali olacak diye

müstakil, özerk yapıların kurulmasının ilk örneği.

Bunu pek çok devlet örnek alacak (Ağlebîleri.)

- Bermekîlerin Tasfiyesi nedeni;

Abbasi hanedanına denk (rakip) güç ve otoriteye kavuşması, Abbasînin ikinci plana düşmesi.
Caper b. Yahya (komutan-verir) öldürüldü. Babası
ve kardeşi tutuklandı.

- Harun, Bizans seferine çıktı. Eregeli'yi
ele geçirdi. Endülü's Emevi hük. 'a su saati gâhdedi.

- Devletin parçalanma süreci fiilen başlıyor.

Düğü Arp Emin (Anası Arp - babası Arp)

Hasimî olan tek Abbasi Halifesi

- Eğlence adamı. (Araplar eğlenceye düşkündür)

- Kardeşi Memun la müca deyle geçmiş.

- Verim...

II. KILIGARSLAN

Sultan Mesud'un yerihe gecti.

Mesud ölecegini anlayınca Kiligarslanı Konyaya
Ankara-Gankırı Şahinşah'a, Danışmend meliki

Zünnün Kayseri'de, Yagibasan Sivas'ta
kaldılar. Kiligarslan uzun süre Selçukluyla
rekabet eden Danışmendli hanedanını ortadan
kaldırıp Anadolu'da milli birliği kurdu.

★ 1176'da Bizans'a karşı kazanılan Mingekepelen

Zaperi, Malazgirtten sonra ikinci bir dönüm
noktasıdır. Bizansın Anadolu'ya Türklerin elinden
alma ümidi tamamen kurtuldu. Bizans; müdafî-
ci ölü, Türkler ilerleme - taarruz durumundaydı.
I. Haal'den sonra başlayan buhran son buldu.

II. Süleymanşah = 14 mücadele eden kurtardı.
Siyasi birliği sağladı. Yerihe III. Kiligarslan
gecti.

I. Gıyaseddin Keyhüsrev = Antalya fethi
iktisadi - ticari çok büyük gelişme.

İzzettin Keykarus = Sinop'u alması
çok büyük gelişme ticari

I. Alâeddin Keykubad = Alanya'yı alması
Ticari gelişme

Suğdak'ı Komnenoslar ele geçirmeye çalışın
ca Hüsameddin Gobar Suğdak'ı (Kırım) ele
geçirdi.

II. Gıyaseddin = Sade'ttin Köpek'i ortadan kaldırdı.

Baba İlyas'ın halifesi Baba İshak ben peygamberim dedi isyan çıkardı Selçuklu, Kırşehir Malya Ovasında Babai kuvvetlerini yok etti

Kösedağ Savaşı = Moğollar Anadoluyu işgal etti. Fiilen Selçuklular, Moğolların hakimiyeti ne girdi. Selçuklu sadece şekiller devam etti. (1243)

1246'da II. İzzeddin Keykavus, IV. Rükneddin Kilicarslan, II. Alaeddin Keykubat Sultan oldu. Aynı anda Anadolu Selç. Devl.'de müsterek saltanat devri başladı.

Sultan II. Mesud ölünce Türkiye Selçuklu Devleti yıkıldı.

OSMANLI

Kayı boyuna mensup. Semsige Devlet denir. Kurucusu Osman Bey

İlk Konun = Bâcı Pazar vergisi.

Bursayı alır. Osman beyliğinin merkezi olur. Bizans İmp. - Pelekanon (Baskinhisar)'da mağlup olunca Osmanlılar, Anadolu beyliklerinde saygınlık kazandı - Anadolu beyliklerinden ilk ilhak edilen beylik KARESİ Beyliğidir. *

- Rumeli, Avrupa-Asya arası stratejik bir geçit noktasıdır. Orhan Gazinin oğlu Süleyman Paşa Rumeliye geçmiştir. Orayı vatan edinmiştir.
- Süleyman Anadolu'ya dönerken bir miktar askeri Gelibolu'da **Cimbri Kalesi'ne** bırakmış. Cimbri, Türk fütuhatının kapısı olacaktı. *
- Edirne'yi Sultan I. Murad aldı. Rumeli fethi için harekât üssü olarak kullanılmış.
- Osmanlı'nın ilk teşkilâtı büyük ölçüde Orhan Bey zamanında kuruldu.
- I. Murad Rumeli fethinde Gümüşhane-Filibe alındı. Her esne bir değer bitirdi. Böylece **Pencik Vergisi** diye yeni bir vergi ekledi Osmanlı'da.
- Sırp ve Bulgarlar Edirne ve Filibe'yi geri almak için Edirne'ye yürüdüler. **Sırp Sındığı** savaşı dendi. Edirne-Batı Trakya çörence altına alındı. **Sonuçları** = Meriç tama- men Osmanlı'nın. Avrupaya darbe inditildi. Osm. Rumeli'de süratle ilerledi. Macar- ların nüfuzu kırıldı.
- Sultan Murad, Germiyanoglu Süleyman Şah- ın kızını oğlu Bayezid'e aldı. Geyiz olarak Kütahya, Simav, Eğriğöz, Tavşanlı'yı Osmanlıya getirdi. (Geyize bakı!)

- Osmanlıyla Karamanoğullarını karşı karşıya getiren ilk savaş Konya yakınlarında **Frenk Yazısı**. Osmanlı yendi.

- Osmanlı - Haçlı arası **I. Kosova Savaşı**,

- Bayezid, İstanbul için uğrasırken Haçlılar Niğbolu'ya saldırdı. Hemen ona gitti.

Niğbolu Zaferi

- **Ankara Savaşı** = Timur ile Bayezid Ankara yakını Qubuk Ovasında karşılaştı. Bayezid yenildi. öldü.

- Ne halde kurulan Osmanlı ^{bitliğini} ~~bit~~ Timur bitirdi. İstanbul'un fethi ve Anadolu'nun bitliğinin yeniden kurulması yarım asır ~~geçti~~ gecikti.

Veee SON !)

ZEYNEP MUTLU